

... 1137/2

סגן ראש הממשלה
וסדר החינוך והתרבות

ירושלים, ד' כחשון תשל"ד
30 באוקטובר 1973

חסידי ווארד העירייה

הביעתי הבטחה הטהרה כי בנכס יוכל נפל במלחמה בראש אנשיו, אשר חסכו בגושם את הצבא המצרי הפולש. יוכל הבן הראשון של קיבוץ יפתח, דור שני של לוחמי הפלמ"ח, נפל גם הוא במלחמה להגנת העם והארץ, מלחמה שימיה יוחר סיכי דור.

בנים של לא מעטים מלוחמי הפלמ"ח, נפלו במלחמה זו, מחצית יוכל לאחר מלחמתם של הוריהם. זוהי אותה מלחמה, מלחמת קיום אכזרית, אשר נכפתה עלינו. כשסוח אלפי חבריו לנשק, יהי גם שם בנכס שנפל באחד הצורקות במלחמות שידעה האנושות - מלחמה על החיים והשלום - צרור בצרור החיים והאומה.

בשנות פעילותי הנסחונות והמדיניות הכרחי כאופן אישי, אלפי הורים שכולים וספספוח אבלות, ויודע אני כי אין ניהומים על אברן בן, וכי כל מילוחינו חסרות ישע סול אבל יחיד וספספה.

קבלו נא את רגשי הסתחפוחי בכאבכם העמוק.

עכס

יגאל אלון

לכבוד
חסידה ווארד אביר
ביח זית 49

ליובל

אני עוקבת אחריך עמוס בשנים
של שתיקות ארוכות ופולחות את הצער
לבי נאטם, לא מוכן להפנים
שהיית בינינו, בעצם, רק נער.

שאלו גדלת, נשאת אשה
הולדת, חניכת, משכת בעול
בגרת לתוך מציאות נחושה
של יפי השבת ועוגמו של החול

של פשטות הימים סביב אבא אוהב
ואח מתבגר
הגה ניווט בידי אם, שהיא כוח
חיות ושלו ומשמר.

ואילו היית לקראת ארבעים
עטור תארים בצמרות המקצוע
בגבה קומתך, בין שרים ונשיאים
אתה, מלח הארץ, ניבט במ כשוע

נוטע סביבך הרגשת ביטחון
באותו החיוך שירשת מאמא
שיודע היטב הטון הנכון
שהיה בו הומור ורכות נעימה

ונועד במיוחד לאותם שאהבת
והיית אמור לטפח סביבך
ילדים קטנים שטרם הכרת
מסיפור הגבורה של אורית אחותך.

הגינה, הדשאים, מטבעות - אב גאה
טיולים מילואים - קריירה צבאית
שיחות אל הלילה, מנהיג ורועה
ואולי מושך בעט.

אני עוקבת אחריך, קל לשרטט
לכן השתיקות וגודש הצער
רבנו של עולם, אי אפשר לשאת
קשה לי לשמור אותך נער,

ללוות את הוריד, סתו אחר סתו
לפגוש את אישון מבטם העמוק
לא נפרד, לא משלים, לא כאן לא עכשיו
בוהה, ותובע. רחוק.

לא יודעת יובל, איך נותר בם הכוח
להמשיך ולגמוע בכוס היסורים
את הטוב שאגרת בנכס, ברוח
שהרי עונת הימים הקרים
השנים החולפות העצבות, הזקנה
אגם הדמעות, השולל
חושפים במכה אכזרית כל שנה
איך הותרת חלל.

דנה אכידר

ליומנו של גיורא שפיר, חברו הטוב של יובל -
קצין גמלאים בלמ"מ יוסף ניפוד

מזרים 30.10.73

...חלמתי שאני נפגש עם יובל באמצע המלחמה ואנחנו מתחבקים ומתחבקים ומתגלגלים מאושר, ואז התעוררתי. אמן, כן יהי רצון!

מזרים 31.10.73

הבוקר דילגנו לכיוון הגבול המצרי... ירדתי מה"מוגף" (משוריין) והנה אני רואה גיפ ואחריו נוסע פלימוט אורחי, ובתוכו זיהיתי מיד את אלדד במדי סגן-אלוף. קראתי לו נושאות, אך הרכב עבר כאילו לא הבחין בי. התקשרתי באלחוט לסמגיד וביקשתי ממנו לעצור את הפלימוט ולומר לאלדד, שאני רוצה לשוחח אתו... היה זה כבר בזמן הנסיעה, כשהמגיד והסמגיד אישרו לי שאכן סאיל אלדד היה ברכב, אך הוא ממהר לישיבה ואמר שיתקשר אחי"כ...

כשהגענו לעמדה מיהרתי אל הסמגיד ושאלתי אותו אם אלדד מסר משהו על יובל, והוא אמר שלא. התעודדתי ושכבתי לנוח.

... כעבור כשעה אלדד הגיע ושמעתי אותו שואל: כאן זה יכורכר 23 איפה גיורא? קמתי מהר הורדתי את המעיל ורציתי לחבק אותו, אבל הוא הסתפק בחיבוק ביד אחת, והוא הורה לי לגשת לצד ושאל אותי מה נשמע.

"איפה יובל?" שאלתי ישירות.

עוד צעד והוא אומר לי: טוב, אז יובל הלך?"

"מה?!" הייתי המום.

ומי שמחויק אותי שלא אשבר זה האבא הנפלא הזה. ישבנו בצד והוא סיפר לי שיובל נפל ביום הרביעי למלחמה בערב סוכות. היה מיץ טנקים בגזרה המרכזית יובל נהרג במקום ולא סבל כלל... הוא נלחם כמו שאתה מכיר אותי, אמר והוסיף אם אתה רוצה להתפרק, אל תעשה את זה עכשיו. תמצא מקום אחר כך בצד. אנחנו חייבים להמשיך, עכשיו אנחנו כאן, כשנחזור נחשוב על השאר. לא בכיתי ודיברתי בקול נמוך משום שראיתי שהוא מתחיל לרעד. הוא קרא אליו את שמיל, האח של חסידה שהתלווה אליו ובקשו להביא מים ותפוחים... הוא מסר לי שהורי יודעים כמובן והיו כבר אצלם בבית ושכולם חששו לומר לי...

מה אתה צריך? שאל, אך אני לא ביקשתי כלום.

הם נכנסו למכונית, הסתובבו ונסעו ואני פרצתי בבכי נוראי לראשונה מאז... אינני יודע. לקחתי את הנשק, האפוד והחגור והתרחקתי, הסתובבתי במדבר ובכיתי כשהחום מייבש אותי ומחניק אותי...

הסמגיד אמר לי מאוחר יותר שהוא ידע מהכול, אך אלדד השביע אותו לא לספר לי. כל מי ששמע מלא הערצה לאבא של יובל.

אני לא יודע אבל אם יש אנשים נפלאים וגיבורים אז הם יובל ואבא שלו.

אני חושב עכשיו הרבה על יובל, עומד נוקטה בצריח של הטנק, מחלק פקודות תחת אש... אני רואה את דמותו במדבר החם ואני רואה את בני ביתו ואת חסידה מעשנת ומעשנת. אני אוסף אבנים בכוונה כדי להכריח עצמי שהחיים יהיו חייבים להמשיך. את השלל אני

זורק חוץ מהכידונים, שאותם אתן פעם לעמרי...
...לא היה לי חבר כמו יובל, ואינני יודע אם יהיה לי אחד כמוהו אי פעם. שמעתי על
הרבה שנפלו. כעת הכול בשבילי שואה ואסון...
אבל פתאם אני רוצה מאוד לחיות ולהיות, לראות מה שקרה ולכנות חיים חדשים ולראות
את הדורות שלא יידעו עוד מלחמה. אני נזכר בהורי שעברו את השואה והתאוששו, ואני
מעודד...
יובל יקר, עדיין לא קלטתי את מה שקרה אחרת לא הייתי מסוגל לכתוב.

בן היה לנו, עלם בוגר, שחור שיער ונבון

אותו אהבנו כל כך...

והוא איננו עוד...

ולנו נותר - הסלע שנבקע, לב שבור וזכרונות...

לחיי, לחיי של יובל, בן ארבע ורבי בן (סוף לחיי) וכך כתב לאחרי לחיי:

יובל היה בשבילי האח הגדול והכוגר, הנבון, השקדן והחוק, זה שאפשר להשוויץ בו. בעיני היה היפה ביותר בעולם. יובל היה זה שתיקן הכול, זה ששיחק אתי בכדור, שחה אתי בכריכה והיה מרכיב אותי על הכתפיים שלו. היו לו שני פסים על הכתף [סגון], הוא היה רגוע ומרגיע את כולם. באותו יום כיפור, שכב על הספה וקרא ספר, ופתאום צלצל הטלפון והודיעו לנו שגלי צה"ל משדרים. הוא קפץ מעל הספה, הפעיל את הרדיו, שקנה שבוע קודם... ואחר כך לכש את המדים והצתחצח ואני הלכתי אתו והחזקתי בידו הקרה. אחר כך נכנסתי לאוטו עם יובל, אבא ומתי, עשיתי אתם סיבוב, ירדתי מהאוטו לחצתי את ידו של יובל וכך נפרדתי ממנו בפעם האחרונה. עמדתי על יד עדן החלון, ראיתי את העננים האפורים והרגשתי שיוכל לא יחזור. כל הימים דאגתי לו וכשהודיעו לנו שנהרג, סרבתי להאמין, אך לצערי זה קרה.

הציפורים מציינים

הציפורים עוד מציינים,
הכוכבים מנצנצים,
הדגים עוד משתעשעים,
והכלבים משחקים.

•
ואתה הלכת, יובל,
וחזרת כחלל.

מתי תחזור, יובל?
"בעתיד לא, לא אחזור, אח אומלל"
איך אוכל, איך אוכל עבל?

עמרי

עמרי על טנק מצרי שנפגע על ידי פלוגתו של יובל סמוך למקום נפילתו

4.1975 ערב יום העצמאות תשליה

מה קרה?

יובל, מה קרה?
בפתק כתוב היה:
שראית טנק אויב,
ולו אתה אורב.

מימינך שוב טנק אויב
והוא לדם שלך רעב.
ועליך הוא יורה,
תותחיו לכיוונך מורה.

ואותך הורג,
ואחר חוגג.
ואותי אתה עזבת,
כך סתם אותי השארת.

עומד עם פה פעור,
ליד בור, גם כן פעור.
ואתה אליו הוכנסת בארון,
ומאו, אני כבר לא הולך לרון.

עמרי (בן עשר וחצי)

לבני בכורי

לבני יקירי, בכורי אשר אהבתי - יובל,
תשעה ירחים בחובי נשאתיך, תשעה ירחים נפלאים,
שמי גליל וחדוות עלומים הקיפוני סביב בהרים.
"בן לו היה לי ילד קטן"... מתנגן לו השיר ומרנין,
וחלום על תלמים ופריחה קם ועולה לבקרים,
ומים רבים עוד ירוו השדות ונשמע רחשי יובלים.

נתגשמו חלומות ובאונינו צליל פעמונים,
ממטרות סובכות והולכות, ניתזים רסיסים.
ב"קדש" שיבולים - ולנו בכור הבכורים,
"שחור שיער ונבון" כולו פרי הילולים,
והלכ מתרחב ומלא על גדותיו בצלילים.

חלפו השנים וביובלי מתכרכים כה רבים.
"מה אברך ובמה יבורך זה הנער?" תמהו ההורים,
מאוויי אב ואם נתגשמו בו ובאושר חולפים הימים.
הבית שוקק ומלא צהלת בני נעורים,
וגלי הים יהמיו, ירחשו בגוונים מרהיבים.

והיום - תשעה ירחים ועוד ירח - עשרה חודשי כיעותים
הם באדמה יטמנוך, והיא מלאה רגבים.
יובלי שלי - תפארתי ונזרי כל הימים,
הן במו ידי שלחתיך למלחמה ולשפיכות דמים.

ארץ אוכלת יושביה ואמהות עוקדות הבנים,
הרף המלאך! הרף!

אמא

בן עשרים וחמש בעוד כחודשיים,
זקוף, תמיד וטוב מראה.
ופה הגך טמון מזה שנתיים,
והמועקה גוברת בחוה.

בן עשרים וחמש בעוד חודשיים,
בלבוש אזרח ללא מדים.
ובגדיך בארון תלויים עדיין,
ולא עוד נראיך פנים אל פנים.

בן עשרים וחמש - כוכב בשמיים?
על ההר שוב פורחים חצבים.
בגבעת רם ילמדו עד שעות ערביים,
ובסיני מפנים השטחים.

עשרים וחמש לא נחוג עוד בבית,
לך ולחבריך הרבים.
חלומות ותוכניות גוזו עם ליל,
ועמם כל חדוות החיים.

ואתה בני יובל, אייכה?
לבי נקרע לגורים...
אייה מעיין הכוחות הגנוזים
להבין, כי לא תחזור, יובל, עולמים?

אמא

20 שנה חלפו, 20 שנה מאז אותו יום נורא, היום שבו נדם קולך, יום שבו עצרת מלכת. נפלת מלוא קומתך, פגוע ראש, מאובק בבגדי הצבא, לתוך טנק הפיקוד. הקרב הכריע אותך, מי היה מאמין?!

יובל, 20 שנה ארוכות כל כך שבהן סרבנו להשלים, כי אינך עוד אתנו. בתחילה הכול היה עדיין מוחשי. חדרך נשאר כפי שעזבת, ליד מיטתך הספרים האהובים עליך. ניתן היה לחוש בריח גופך שנדף מהבגדים שלבשת. קולך העמוק עוד הזהד באוזני: "אורית, מה קורה? טוב, ניפגש כשכל זה ייגמר", אלו היו המלים שאמרת לי בשיחתנו האחרונה, כשצלצלת אלי לצבא.

אני רואה אותך בחלומותי: חוזר הביתה בבגדי הצבא. ואני אומרת לך: "יובל, היכן היית? כל כך דאגנו! כולם אמרו שנהרגת, אך אני ידעתי שתחזור" ואו, כשאני מנסה לגעת בך, אתה נעלם.

יובל, מדוע לא שבת? ואתה הרי הבטחת! יש לי כל כך הרבה דברים לשאול אותך ולספר לך. היכן אתה? היכן אמצא אותך?!

אנחנו "שנשארנו" השתנינו. עמרי כבר איננו ילד, הוא הפך לעלם חמודות ונשא אשה. אני הקמתי משפחה ויש לי שישה ילדים, היית מאמין? ואחד מהם נושא את שמך. וההורים, שהשנים השאירו בהם עקבות, נשארו חזקים כתמיד, אך פגועים. לכם שותת, כי בנם הבכור, שהיה כל מה שאפשר לצפות מבן, איננו עוד.

אני זוכרת אותך, רעיני כזה, חוזר מבית הספר, אוכל מהר, גוחן על ספרי הלימוד ומכין שיעורים, ואחר כך שוכב לנוח וקורא. היית נתון בעולמך שלך וממשיך לקרוא, ושום רעש בבית לא היה מסיח את דעתך מספרך.

פינתך בחדרנו המשותף באשקלון היתה תמיד מאורגנת ומסודרת, ואילו אצלי הבלגן חגג. לעתים הייתי מציקה לך ומנסה להוציא אותך משלוותך. ניסיתי לגלות את "סודותיך", ואתה

הרחקת אותי בעדינות אך בתקיפות וגערת בי בקולך הסמכותי: 'אורית, זה לא ענייך, כשארצה אספר לך'.

יובל, אתה, בוודאי, זוכר את הבקרים בשבת, כשהיינו קמים מוקדם, יושבים במטבח וזוללים את הממתקים שאמא השאירה לנו, כדי שנהיה שקטים ולא נעיר אותם. אבא היה ישן עד שעות הצהריים, עייף מהשכוב שבו 'בילה בשדה'. ואנחנו המתנו בקוצר רוח שיתעורר כבר ויכלה אתנו. אבא היה לוקח אותנו לטיולים רגליים בסביבה, או לרחצה בים. ותמיד היינו דנים אתו על עניינים ברזמו של עולם. וכשאבא היה 'בשדה', היית אתה משכים קום, מכין את ארוחת הבוקר ומעיר את אמא ואותי. אני זוכרת כיצד היית 'גשרכת' אחר כך לכל מקום שהלכת, לכל חבר לכל משחק. ואתה, כאחד שהוטלה עליו משימה לשמור על אחותך הקטנה, לא אמרת מלה. כשההורים נסעו לראשונה לטייל בחו"ל, 'הצלחתי' לשבור את ידי יומיים לפני נסיעתם. אתה היית 'המטפלת המסורה' שדאגה לעמרי בן השלוש ולי. בעצם, די הרגות אותי בשמירה הצמודה שלך עלי ובדרישותיך. אז מה אם לא נהגתי בדיוק לפי ההנחיות בכתב, שהשאירו ההורים? אך אתה ברצינות תהומית מילאת את הכתוב כלשונו, ולא סטית ימינה או שמאלה.

כשגדלנו היית עבורי דמות נערצת. גבוה, יפה, חכם ומצליח בכול, אבל מרוחק, אחד שאינו בר השגה. אמנם רק שלוש שנים הפרידו בינינו, אך הן היו מרחק אדיר באותו גיל. אתה הבוגר, השקול, ואני הילדה הקטנה שלא כל כך מכינה - כך לפחות חשבת. אבל, יובל שלי, כבר אז הבינותי וראיתי את כובד האחריות שהעמסת על עצמך. וזה היה משא כבד מנשוא.

חשתי בעצב ובכבדיות שהיית שרוי בהם לעתים/ והכחנתי כבעיות שהיו עם חברות או עם ההורים/ אמא היתה קרובה אליך והאזינה למצוקות לבך/ ואילו אבא היה דמות לחיקוי בשבילך/ תמך ואף דרש/ 'אסור להיות חלש' / ואתה, יובל, עמדת במשימה / ללא ויכוח וללא מרידה/ בשקט הקשבת לנאמר/ וכשהדברים נגדו את דעתך/ פשוט היית נאלם.

עמרי ואני, כאשר לא הסכמנו/ התווכחנו והרגזנו/ אך גם בקול גדול צחקנו/ ואצלך, יובל, היה הכול במידה/ גם הבדיחה היתה תמיד שנונה וחכמה/ עם הרבה צניות על העולם/ אבל צחוקך היה עצור ולא מושלם.

20 שנה חלפו, שנים שבהן לא היה לנו כוח לשבת ולכתוב את שהיה/

כי יש תחושה, שאם כותבים עליך ספר, כאילו הסכמנו ש'הוא היה' /

20 שנה שבהן פתחנו את אלבום התמונות/ והדמעות זולגות/ והגרונ נחנק/ ואתה שב

ומחייך אלינו כל פעם מחדש/ ואתה, יובל, לא התבגרת/ צעיר לנצח נשאר.

אולי בגלל שהשנים עושות את שלהן, והן אכזריות נורא/ החלטנו להשלים את המלאכה/ כדי שיכירוך צעירי המשפחה.

יובל אחי, ושוב היתה זו אמא החזקה / שישבה ימים ולילות/ ועברה על המחברות/ עיינה במכתבים ובשירים/ והעלתה אותך שוב לחיים/ אבא ואני רק בכינו כל הימים/ בשנה זו היית אתנו / והכול חזר, כפי שהיה לפני שנים/ הסיפורים על התיכון ועל הצבא/ זה היה

נפלא וזה היה נורא/ שוב יכולתי לחוש בידך הגדולה, המיוועת קמעה/ לראות אותך
בעמידתך המקפצת וקצת מצחיקה/ לשמוע את הגיפ הצבאי בבלימה ואת שריקתך
המרנינה/ לראותך, חוזר הביתה, לבוש מדים כשהדרגות על כתפך/ ושוב הייתי גאה
בך, כמו אז/ כי יש לי אח, מוצלח כל כך.

מדוע, יובל, מדוע דווקא כשפער השנים בינינו הלך והצטמצם, ואתה כבר התייחסת אלי
כאל עלמה, ושעות שוחחנו, כשאנו יושבים בסלון על הספה, והיית מספר, ואפילו מתפאר
בפני, על הצלחותיך בצבא ובחברה. מדוע דווקא אז כל זה נגמר? ואני כל כך רציתי לספר
לך ולדבר אתך, אבל אתה כבר לא היית שם.

מה קורה אתך, יובל? - ודאי גם שם למעלה אתה מצליח, ממשיך להיות שלי ומפוכח,
אבל אנחנו פה למטה צריכים אותך כל כך!
אחי שלי, אני חייבת להתנצל בפניך, שקצת פלשנו לנשמתך בזו השנה וגילינו דברים שבינו
לבינה, וגם חולשות ולעתים כשלוות שארעו לך,
אך גם הפעם אתה, כתמיד, לא תתווכח - אלא תאלם.
יובל אחי, אתה חסר לי כל כך!!!

אורית

במקום "קדיש"

בני הטוב, בכורי יובל,

שלא על דעת המקום, ולא על דעת הקהל
זאת לך אומר:

מן הגליל באנו, לארץ יהודה הגענו.
שיבולים גידלנו ובחרב אחונו.
סלע איתן היינו - סלע המשפחה.

וביום הכיפורים - אתה כפרתנו ??
על מה ולמה?
מה חטאת אתה, ומה חטאנו?

עושה שלום במרומיו,
אמן לא אומר עד שלא ישים שלום לארץ,
עלינו ועל כל ישראל.

מי יתן מותי תחתיך - בני, יובל.

אבא שלך, אלדד

